

"איסוף מידע גלוי מתצפית של איש המודיעין"

במסגרת יום עיון בנושא

"טכניקות לחיפוש מידע - בין טכנולוגיה למתודולוגיה"

מי אנחנו

"איי. 2. סי. בע"מ" בראשות אל"מ (מיל') יאיר פרוימוביץ, MA ב"לימודי ביטחון" באוניברסיטת תל-אביב.

- קצין מודיעין לשעבר של פיקוד הדרום בעל ניסיון מודיעיני והדרכתי עשיר בארץ ובחו"ל
- בקיאות בדיסציפלינות הרב מימדיות של המודיעין (מחקר מודיעיני, מודיעין למבצעים וללחימה בסרוד ובעל היכרות טובה מאד עם קהיליית המודיעין הממלכתית המוסד, העב"כ, משה"ח והמשמרה).
- ייעוץ לאפיון מבצעי של מערך מודיעין ללוחמה בסרוד ו"Homeland Security" ללקוח סופי זר.
- ייעוץ בתחום אפיון מבצעי לחברות המפתחות מערכות ממוכנות לאיסוף ולניהול מידע מודיעיני לתחום הביטחוני ולתחום המודיעין העסקי והתחרותי עבור לקוחות סופיים בארץ ובחו"ל.
- ייעוץ בתחומי המודיעין לחברות ישראליות המפתחות טכנולוגיות לסימולטורים ל"משחקי מלחמה בזירה", למערכת ממוכנת לקבלת החלטות.

תוכן ההרצאה

- תהליך עבודת המודיעין: על איסוף ועיבוד
- נתונים, מידע וידע
- נוציא דברים מהקשרם על מנת לענות על הצורך
- יחסי הגומלין בין המידען לאנליסט

חלוקה דיכוטומית בין איסוף לעיבוד

- אנו מורגלים בחלוקה דיכוטומית בין תפקידי המידען "האוסף" לבין האנליסט "המעבד" / "החוקר"
- האנליסט "מחרגם" את צרכי הלקוח להכוונה של פעילות האיסוף של המידען

תהליך עבודת המודיעין

אם התהליך הוא מעגלי איך הוא "מתחיל"?

**ביוזמת הקברניט / המנהל
הצבעה על כיוון (אסטרטגי
/ עסקי)**

**ביוזמת המודיעין (המידען /
האנליסט)
הצבעה על סיכוי / הזדמנות
שנחשפו במהלך העבודה
ה"שוטפת"**

יעקב עמידור, מודיעין - הלכה למעשה

תהליך עבודת המודיעין

**תהליך העבודה המודיעיני מתחיל בשלבי תרגום
ה"צורך" להגדרת המשימה ל"איסוף"**

**ללא הגדרה ברורה של מהות ה"צורך" (והמשימה)
קשה מאד לרכז את מאמצי האיסוף המודיעיניים**

**אחד העקרונות החשובים בעבודת ה"איסוף":
סקירה של המציאות באמצעים המאפשרים תמונה
"רחבה" גם אם בלתי מדוייקת, ומיקוד מאמצים
להבהרת הנתונים בזווית "צרה"**

יעקב עמידור, מודיעין - הלכה למעשה
IC Ltd. property

פאזל המידע / הידע

פאזל עיבוד המידע – בתהליך מתקיים ניסיון להשלמת ה"פאזל" ללא מסגרת וללא מושג וודאי אודות "התמונה השלמה":
איננו יודעים האם חסרים לנו חלקים וכמה, והאם כלל החלקים שנאספו עוסקים בתמונה אחת או יותר...

העיבוד כמתאר המציאות

- **תיאור הנתונים הקיימים – כפי שעולה מכלל תוצרי האיסוף**
- **ניסיון להעריך משמעויות על בסיס המידע – נגוע בסובייקטיביות**
- **ניסיון לצפות אל העתיד – להעריך מה יהיה עוד בטרם חל שינוי במציאות**

הרכבת תמונת המודיעין

- **מידע** – מגיע מן ה"איסוף"
- **הניסיון** – מבטא בקיאות לאורך זמן
- **ההגיון** – אין לאנליסט יתרון על איש ("הגיוני" = ההגיון שלי)

יעקב עמידרוד, מודיעין - הלכה למעשה

האמת גלומה באינפורמציה

- **"התרופה" לכשלי המודיעין – איסוף עוד ועוד "מידע".**
- **איסוף ה"מידע" ימשיך להיות עיקר ותמצית עבודת המודיעין והשקעת משאביו.**

ההפתעה הבסיסית – צבי לניר

הגישה המסורתית להגדרות נתונים וידע

- **"נתון"** משמעו בהקשר שלנו: כל פריט "גולמי" עמוד ה-HTML הבודד, הקובץ שמצאנו, השורה בבלוג או אחר.
- **"ידע"** הוא **אנריגאציה ואינטגרציה של "מידע"** או **"נתונים"** בהקשר מסויים, התובנות והמסקנות שהם מחוללים והמשפיעים על פעילות ארגון.

גישה מסורתית לנתונים ומידע

- ההבחנה בין **"נתונים"** לבין **"מידע"** עלולה לעתים להיות קשה.
- בדרך כלל מבלבלים בין **"נתונים"** לבין **"מידע"** ומזהים את המידע עם **הנתונים המייצגים אותו**, כאילו מובנת מאליה המשמעות המיוחסת לנתונים

איך נגדיר מידע?

- **מידע - נתונים בהקשר קונקרטי**
- כלומר - **"נתונים נבחרים"** המשרתים צורך מסוים, כמו פעולה, הוכחת טיעון או שיקולים להחלטה. המידע אפשר שיכלול נתונים גולמיים או עיבוד שלהם
- איך מיישבים את הסתירה בין **"אובייקטיביות"** הנתונים ל**"בחירה"** המשקפת שיקול דעת סובייקטיבי?

הגדרת המידע בהקשר המידעני

- **"נתונים נבחרים"** המשרתים צורך מסוים, כלומר:
 - המידען במנסח את השאלתא לחיפוש נתונים, המגדיר הכללה, מיון, השמטה בוחר נתונים בין אם במודע ובין אם לא.
 - מנועי החיפוש הפופולאריים בוחרים עבורנו נתונים משיקולים שאינם ברורים לנו עד תום.
- **"אובייקטיביות"** הנתונים מול שיקול דעת סובייקטיבי? מי מגדיר מהו **"הגיוני"**, מתקבל, **"סביר"**, **"עונה על הצורך"** (**במיוחד כשרובנו נוהגים בסגנון "הגיוני = ההיגיון שלי"**)

המשמעות הפרקטית

דלייה של "נתונים נבחרים" בהקשר קונקרטי
המשרתים צורך מסוים (קרי, "מידע") מאפשרת
שימושים שונים בנתונים זהים (כולם או חלקם או
ביחד עם נתונים אחרים) לצורך דיון, פעולה,
הוכחת טיעון או שיקולים להחלטה השונים זה
מזה.

"דברים שרואים משם לא רואים מכאן?"

שימושים שונים לנתונים זהים והשפעתם על החיפוש

Consider the Rabbit....

Books on rabbits.

What is the correct heading / keyword?

A farmer	will look under	V	for vermin
A girl	will look under	P	for pets
A researcher	will look under	L	for laboratory animals
A butcher	will look under	M	for meat products
A fashion designer	will look under	F	for Fur

מרכיבי הפריט ה"בודד"

דווקא צריך להסתכל בקנקן – שכן הוא מעיד על מה שיש בו

מסגרת

כלל הפרטים הנלווים המבהירים את מקורו של ה"נתון" והמסייעים להפיכתו ל"מידע": מקור המידע, עדכניותו, סוג המידע (מאמר אקדמי, כתבה עיתונאית, בלוג, קובץ, נתוני פורטל, אחר?), זיהוי המחבר, קישור לקבצים / אתרים אחרים

תוכן

עיוותי תפיסה ופרשנות

- העיוותים בראייתנו אינם רק פסיכולוגיים, אלא לא פחות מכך אפיסטמולוגיים הכרתיים.
- עיוות יכול להיווצר גם מפערים מסוגים שונים, מהמצאות היבט כלשהו "בשטח מת" עבורנו.

הושפע הרכיב, מלחמה ואסטרטגיה

"אפקט הפרפר"

• רובנו מחזיקים בתבניות חשיבה לינאריות,

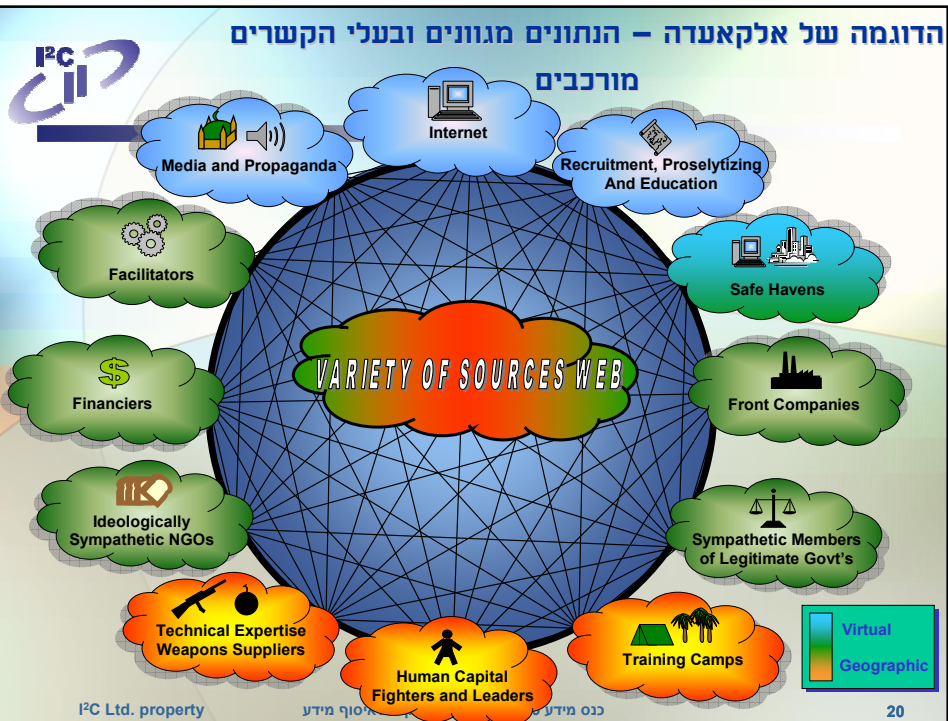
קרי:

- קשר ישיר בין סיבה לתוצאה

- מה שהיה הוא שיהיה

- המידען מקבל משימה מתחמת: אנו אתר

לי.....

כמה מידע "נחשב מספיק"

- מספיק לצורך מה?
- מה היחס המיטבי בין חיפוש מידע לעיבודו ולשילובו בתמונת הידע הכוללת

- חוקרים מנוסים אינם מטיבים להגדיר באיזה מידע בדיוק הם משתמשים בפועל בבואם לגבש דעה
- אם החוקר משיג את כמות המידע המזערית המספיקה לו כדי לגבש דעה, אין בדרך כלל בתוספת המידע כדי לשפר את דיוק הערכתו
- מידע נוסף יחזק, לעומת זאת, את ביטחונו בהערכתו (ואפילו עד כדי

ביטחון מופרז)

בין המידען לאנליסט

לא ידעתי
שהנתון מעניין
אותך

לא ידעתי שיש
לך את הנתון

לסיכום – אינטראקציה מתחייבת

- תוצאה מיטבית לא תתקבל במצב של חלוקת תפקידים דיכוטומית בין מידען לאנליסט
- **תהליך** האיסוף, הערכת הנתונים גיבוש תובנות וטיוב השאילתא הוא **"מעגלי"** בין האנליסט למידען
- **מתחייבים אינטראקציה ודו שיח** לאיתור המענה המיטבי לצורך
- חובת האנליסט לפרט את הרקע והצורך במידע, מומלץ שיכיר את מיגבלות ספקטרום האיסוף
- חובת המידען הבקיא בפוטנציאל האיסופי להבין לעומקה את מטרת המשימה שקיבל

I²C Ltd. - Intelligence, Information & Knowledge Management Consulting

"איסוף מידע גלוי מתצפית של איש המודיעין"

במסגרת יום עיון בנושא

"טכניקות לחיפוש מידע - בין טכנולוגיה למתודולוגיה"

סוף